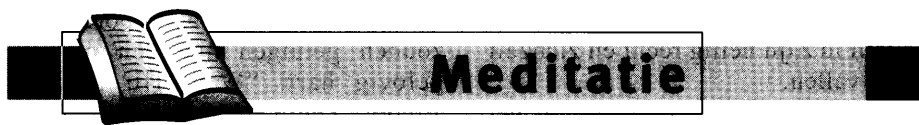

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Onze vrede

Paulus schrijft dit zo heerlijke en begerlijke woord aan de gelovigen te Efeze. Aldaar was naar Goddelijk welbehagen een volk wederom geboren, en door de kracht van de Heilige Geest getrokken uit de duistere afgodendienst tot 's Heeren wonderbaar licht.

Eertijds waren deze Efeziërs verre van God, ja zonder God in de wereld, hadden geen hoop, dan slechts de ijdele hoop van alle onbekeerde zondaren, die met de dood in eeuwige wanhoop ondergaat.

Maar eeuwig wonder van de rijkdom van Gods barmhartigheid, Die zondaren levend maakt als vrucht van de opstanding van Christus Jezus uit de doden: zij waren tot 's Heeren zalige gemeenschap gebracht door het bloed van de gekruiste Christus.

De zaligheid was eeuwenlang aan het volk van Israël geschonken; uit hen had God naar Zijn vrijmachtig welbehagen vrijwel uitsluitend Zijn uitverkoren Kerk vergaderd.

De Oudtestamentische dienst in het heiligdom sloot de heidenen buiten. Daar was een grote scheidsmuur, die de onbesnedenen afscheidde van Gods gemeenschap. Maar nu: door het kruis en het enige volmaakte zoenoffer van de gezegende Zaligmaker Jezus is deze middelmuur des afscheidsels gebroken. Nu breekt de zaligheid onweerstaanbaar door ook naar de heidenvolken.

Ook uit hen zal een grote ontelbare schare worden toegebracht. In de

“Want Hij is onze vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft”.

Efeze 2:14a.

eeuwige Vrederaad heeft de Vader gesproken:

“Gij zijt Mijn Zoon, Gij zijt Mijn eengeboren;

Zeg vrij Uw eis; Ik zal Uw macht verhogen,

Opdat Uw naam alom ontzaglijk zij; Het heiligdom ligg' voor Uw stoel gebogen,

En 't eind der aard erkenn' Uw heerschappij”.

Christus zal hen allen tot Zich trekken, want al deze uitverkorenen des Vaders zijn Hem gegeven als loon op Zijn middelaarsarbeid.

In het uur der Goddelijke minne wordt elk der Zijnen Hem door een oprecht geloof ingelijfd, gewassen in Zijn dierbaar bloed en vernieuwd door de Heilige Geest. Ook de heidenen zullen straks ingaan door de poorten der gerechtigheid: om hunnen God ootmoedig te eren voor het smaken van Zijn zaligheid. Want Christus heeft beiden -jood en heiden- één gemaakt door het bloed des kruises. En het zal worden: één kudde en één Herder!

Dwars door de bange wereldgerichten heen zal de Banier des kruises geplant worden van zee tot zee, van volk tot volk, ja tot aan de einden der aarde.

In de waarachtige gemeenschap der heiligen zal de Geest ook op de gereinigde lippen der heidenen dit verwonderlijk getuigenis afleggen: “Want Hij is onze Vrede!”

Eeuwig wonder, vanuit die vrije

gunst die God bewoog. “Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heere, gedachten des vredes en niet des kwaads” (Jer. 29). De verloren vrede in het paradijs is herwonnen op Golgotha en wordt geschonken in het zondaars-hart! Wie zal deze genade Gods peilen? Wie zal de hoogte en diepte, de lengte en breedte afmeten van de liefde van Christus, die kennis te boven gaat?

Hij is onze Vrede. Laat ons dit woord vrede met een hoofdletter schrijven. Want de vrede in Christus is niet slechts een verzekerd getuigenis van de Heilige Geest in ons geweten, maar deze vrede is zo innig verbonden aan, ja vereenzelvigd met de gekruiste, doch eeuwiglevende Christus Zelf. De vrede is in Zijn Persoon: want Hij is onze Vrede!

Hier is de ware vrede alleen door de toepassing van het allesreinigende bloed van Christus op ons verslagen hart. Zo geheel anders is de valse vrede, waaraan nimmer voorafging de heilige onrust over de scheiding met God vanwege de Hem ontorende en tot toorn verwekte zondeschuld. De wereld zoekt nog altijd die schijnvrede buiten de gerechtigheid Gods om. En dan zoekt ge voor eeuwig tevergeefs. Ge zoekt ook tevergeefs naar vrede, zo ge rust op uw

Inhoud	
Meditatie:	
Onze vrede	1
Bijbelstudies: Een nieuwe duivelse aanslag weerstaan (1) . . .	2
Commentaar: De antichrist	3
Lezers vragen	5
Boekennieuws	6
Kerknieuws	7
Berichten	8
Predikbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
F. Bolstraat 12, 2981 CC Ridderkerk
tel. 0180-425915.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

*****
Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

*****
Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

*****
Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*****
Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 = €11,- per
halfjaar (te betalen per 1 april en 1
oktober d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:

Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

*****
Advertenties f 1,10 = €0,50,- per mm.

Familieberichten

f 0,85 = €0,40,-per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

eigen wettisch werk in doen en laten:
"Wee de gerusten te Sion en de zeke-
ren op de berg van Samaria". De
meest zorgeloos worden in de gods-
dienst gevonden, die wel wonen te
Sion, maar nooit in Sion geboren zijn.
Immers in het hart der ware Sionie-
ten wordt de onvrede ontdekt, de
schuldbrief thuisgebracht, het vonnis
der Wet afgekondigd, de breuk met
zondelust en werelddienst geslagen
en de wil vernieuwd om God toe te
vallen in Zijn heilig recht en zichzelf
af te vallen.

God zelf geeft het antwoord in het
verbroken hart, aan de verslagen
geest. Hij opent het dierbaar Evan-
gelie, waarin de weg des vredes ont-
sloten wordt, ja nader ontdekt wordt
in de openbaring van de gezegende
Heere Jezus.

Hoe noodzakelijk om in deze rechte
gangen des geloofs geoefend te wor-
den. Het wordt een omkomen met
zichzelf, een loslaten van alle leunsel
en steunsel buiten Christus. Wij kun-
nen alleen God met God ontmoeten,
alleen voor Hem bestaan in het enige
zoenoffer des kruises.

Dit heilgeheim wordt aan Zijn vrien-
den, naar Zijn vreëverbond getoond:
"En als Hij dit zeide, toonde Hij hun
de handen en voeten" (Lukas 24).
"En zalig zijn zij, die niet zullen
gezien, en nochtans geloofd hebben"
(Joh. 20).

Er kan geen sprake zijn van gefun-

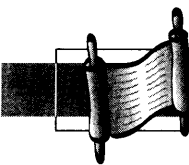
deerde, welverzekerde vrede in het
hart, zonder de wetenschap, dat
Gods onkreukbaar recht in Christus
moest worden genoeg gedaan.

Zo kwam Jezus de schuldverslagen,
bedroefde discipelenschaar te troos-
ten met het: "Vrede zij ulieden".
"Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik
u; niet gelijkerwijs de wereld hem
geeft, geef Ik hem u". Dat onze har-
ten naar die vrede mochten hunkeren
en niet zouden rusten voordat we
zouden getuigen met een oprecht
gelovig hart: "Want Hij is onze
Vrede!" Zeg het eens: waar zoekt ge
de rust en wie of wat is uw vrede? Is
uw leven verre of nabij God? Zal de
heiden u voorgaan met dit zonde-
en dood-, ja wereldoverwinnende
woord: "Want Hij is onze vrede?"

Ook nu mogen er verscheidene
getuigen op de zendingsvelden: ik
ben gewassen in Jezus bloed, bekleed
met Zijn gerechtigheid en vernieuwd
door Zijn Geest.

Zult ge straks ook kunnen scheiden
als Simon, met Jezus aan zijn hart,
staande voor de doodsrivier: "Nu
laat Gij, Heere! Uw dienstknecht
gaan in vrede, naar Uw Woord, want
mijn ogen hebben Uw zaligheid
gezien, die Gij bereid hebt voor het
aangezicht van al de volken; een
Licht tot verlichting der heidenen, en
tot heerlijkheid van Uw volk Israël".

wijlen ds. D. Hakkenberg.

Bijbelstudies

Een nieuwe duivelse aanslag weerstaan

Nehemia 5

(1) Veel pijlen van satan

De duivel heeft vele pijlen op zijn
boog. Hij probeert steeds weer aan
alle kanten de gemeente Gods aan te
vechten. Dat is ook gebleken in
Jeruzalem bij de herbouw van de
muren. Het volk was eensgezind
bezig met de herbouw van Jeruza-
lems muur. Het was bouwen en
waken. Men was bezig met troffel
en zwaard. Maar satan gaf het zo-
maar niet op, ook als was zijn dui-
velse opzet tot nu toe mislukt. Toen
het van *buitenaf* niet lukte, probeer-

de hij het van *binnenuit*. We lezen
hier immers dat er nu moeilijkheden
ontstonden binnen Jeruzalem. De
vijand roerde zich binnen de poort.
Dat is verlamdend. Dat is vaak
erger dan de vijand van buitenaf. In
het geestelijke leven is de vijand,
die van binnen opereert, het ergste.
Kent u die vijand? Het is ons eigen
verdorven zondaarsbestaan waarin
satan zoveel aanknopingspunten
vindt. Ook in het kerkelijke leven is
de vijand van binnenuit het ergste.
De aanslagen op de gemeente Gods
van buitenaf kunnen veel verwoes-

tingen teweegbrengen, maar als de gemeente van binnenuit wordt uitgehold door vreemde leringen, door wereldgelijkvormigheid of door onderlinge verdeeldheid, dan is dat vaak nog ingrijpender. Wat hebben we altijd weer te waken tegen de lichten van de vorst der duisternis.

Interne spanningen

In Jeruzalem braken interne spanningen uit. "Maar het geroep des volks en hunner vrouwen was groot, tegen hun broederen, de Joden." (vers 1). Door die onderlinge verdeeldheid dreigde de herbouw van de muren te stagneren. Het had al langere tijd gebroeid, maar nu sloeg de vlam in de pan. Er was sprake van groot onrecht. De armen werden door de rijken uitgebuit. Daarover kwamen ze klagen bij Nehemia. Zo kreeg Nehemia verschillende schrijvende klachten te horen. Er was sprake van drie soorten onderdrukten:

- "Want er waren, die zeiden: Onze zonen, en onze dochteren, wij zijn velen; daarom hebben wij koren opgenomen, opdat wij eten en leven." (vers 2). Er waren er dus, die hun kinderen als onderpand gegeven hadden om te kunnen blijven eten. Die kinderen moesten dan slavenwerk doen. Er staat dan ook in het vijfde vers: "En ziet, wij onderwerpen onze zonen en onze dochteren tot dienstknechten; ja, er zijn enige van onze dochteren onderworpen, dat zij in de macht onzer handen niet zijn." Dat alles was natuurlijk diep ingrijpend. Je hebt je kinderen toch lief? Zouden ze hun kinderen nog ooit terugkrijgen?

- "Ook waren er, die zeiden: Wij verpanden onze akkers, onze wijngaarden, en onze huizen, opdat wij in deze honger koren mogen opnemen." (vers 3). Het ging hier om kleine boeren, die hun *schaarse bezit* als onderpand moesten geven om koren te kunnen kopen. Ook dat was zeer ingrijpend als men zo akkers, wijngaarden en woningen kwijtraakte. Bovendien was het als erfdeel des Heeren aan het geslacht door de Heere Zelf toebedeeld!

- "Desgelijks waren er, die zeiden: Wij hebben geld ontleend tot des konings cijns, op onze akkers en onze wijngaarden." (vers 4). Hier ging het dus om degenen, die geld opnamen om hun *belastingen* te kunnen betalen.

Er was hier dus sprake van sociale misstanden. Daarbij was de rentestand zeer hoog, zodat men spreken kon van *woeker*. In vers 7 wordt over een last gesproken en in vers 11 over het honderdste deel van het geld, hetgeen volgens sommigen betekent dat men per maand een honderdste deel moest opbrengen van het geld, hetgeen neerkomt op twaalf procent rente per jaar. Dat betekende dat de rijken al rijker werden en de armen al armer. Dat was geheel in strijd met de burgerlijke wetten Gods voor Israël. Armen moesten onder Israël geholpen worden. Er mochten eigenlijk geen armen zijn. De burgerlijke wetten ademden een geest van barmhartigheid en ontferming. Dat heeft ons ook wat te zeggen. Wij zijn maar rentmeesters. Beseffen wij dat? Beseffen wij dat we tegenover de Heere verantwoording zullen moeten afleggen van de wijze waarop wij omgaan met geld en goed? Beseffen we dat de Heere de eerste Eigenaar is van hetgeen Hij ons op aarde toebetrouwd? Handelen wij niet vaak alsof alles van ons is en wij erover beschikken kunnen, zoals het ons goeddunkt? Wat hebben wij over voor onze naaste in nood, ver weg of dichtbij? De rijke schuldeisers in Jeruzalem waren echter hardvochtig en onverbiddelijk. De onderdrukten hadden lang gezweven, maar nu kwam het eruit. Moeten we nu zo verder bouwen aan de muren? Moeten wij bouwen samen met mensen, die onze kinderen uitbuiten? U voelt dat de voortgang van het werk hier op het spel stond.

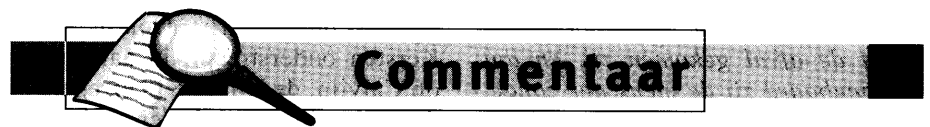
Klachten

Zo klaagde het volk bij Nehemia. Het waren toch hun kinderen? Het

ging toch om hun akkers en wijngaarden? Het had toch te maken met hun levensonderhoud? Men zou de vraag kunnen stellen of een mens daarover wel klagen mag. Het heeft immers toch slechts betrekking op de dingen van het tijdelijke leven? Het gaat toch om het ene nodige? Heeft Jeremia niet gezegd dat een iegelijk mens klagen moet over zijn zonden?

Inderdaad, de levende klacht over onze zonde en de schreeuw uit de diepte tot God is het belangrijkste. Als we dat niet kennen, gaat het met ons naar een eeuwige teleurstelling. Veel mensen klagen alleen maar over wat hen op aarde wordt aangedaan, maar nooit over wat zij de Heere hebben aangedaan. Hebt u de Heere gegeven wat Hem toekomt? Beantwoordt uw leven aan het grote doel van uw Schepper? Gaat het er niet om, dat God verheerlijkt wordt in ons leven? Veel klachten gaan daaraan voorbij. De geest van onze tijd is zo gericht op het aardse. We zijn zo materialistisch geworden. Hoeveel kerkmensen maken zich niet drukker over de beurskoersen dan over hun onsterfelijke ziel? We hebben elkaar daarover ernstig te waarschuwen. De Heere wekt ons op eerst het Koninkrijk Gods te zoeken en Zijn gerechtigheid. Wat baat het ons al zouden we heel de wereld gewinnen, maar schade lijden aan onze ziel? Laten we onszelf toch ernstig afvragen wat ons het zwaarst weegt. Wat is ons leven arm als het alleen maar aardgericht is. Dat alles neemt echter niet weg, dat we ook mogen opkomen tegen aards onrecht en uitbuiting. Vooral als dat tegen Gods Woord en Wet ingaat. (wordt vervolgd)

Zeist, ds. J.J. van Ekeveld.

De antichrist

'De antichrist is Rome. Ik kan daarvoor zowel theologische als historische argumenten aanvoeren. Trouwens, alle reformatoren, nadere reformatoren en puriteinen stellen

dat. Wie het anders zegt, bevindt zich in dit opzicht niet in hun lijn'

(W. van der Zwaag, in de Gezinsgids van 7 maart 2002).

Onlangs is een belangwekkend en boeiend boek verschenen, geschreven door de heer W. van der Zwaag uit Barneveld, over de kerkgeschiedenis van Engeland en de puriteinen. Uiteraard is de rubriek Commentaar niet geschikt om het boek te bespreken. Dat zal voor *De Saambinder* nog wel gebeuren. Het is echter interessant dat in het boek (hoofdstuk 1) en ook in een vraaggesprek in de *Gezinsgids* de vragen rond de antichrist naar voren komen. In de Bijbel kunnen we lezen over de antichrist (1 Joh. 2:18, 2:22, 4:3; 2 Joh. 1:7). Ook is er heel wat literatuur over dit onderwerp. Bij de leer van de laatste dingen is de vraag naar de antichrist belangrijk. Over de antichrist zijn heel verschillende gedachten. Van der Zwaag kiest in zijn boek erg duidelijk: 'De antichrist is Rome.' Kennelijk betreft het hier een probleem dat de schrijver toch wel na aan het hart ligt. En gelet op de ontwikkelingen in de wereld en de kerk gaat het inderdaad om een niet onbelangrijke vraag. Wat verstaan wij onder de antichrist?

De Bijbel

Het woord antichrist komen we tegen in de brieven van de apostel Johannes. *'Wie is de leugenaar, dan die loochent, dat Jezus is de Christus? Deze is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent.'* (1 Joh. 2:22). Antichrist kan betekenen *in plaats van Christus*. Het kan ook betekenen *tegen Christus*. De kanttekenaar merkt bij 1 Johannes 2:18 op dat de antichrist in het algemeen betekent 'iemand die onder de naam van christen te zijn, zich stelt tegen de leer van Christus' Persoon en ambt.' De statenvertalers verwijzen verder voor de antichrist naar 2 Thessalonicensen 2:3. *'Dat u niemand verleide op enigerlei wijze; want die (dag van Christus' wederkomst, W.V.) komt niet, tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mens der zonde, de zoon des verderfs'* (2 Thess. 2:3). 'De mens der zonde' is voor de statenvertalers en in de handboeken voor de geloofsleer een omschrijving van de antichrist. De mens der zonde is 'de mens tot alle zonde overgegeven.' De kanttekenaren zijn daarbij echter van mening dat met de antichrist niet één mens in het bijzonder wordt bedoeld, maar 'een langdurige successie van mensen, die de een na

de ander enerlei ambt, macht en heerschappij hebben.' Het gaat dus kennelijk om een bepaalde antichristelijke macht. Het gaat bij de antichrist kennelijk om een macht of machten *'die niet belijden dat Christus in het vlees gekomen is. Deze is de verleider en de antichrist'* (2 Joh.:7). Voor een uitvoerige beschrijving van de antichrist, de verleider, de mens der zonde verwijzen de kanttekenaren uiteindelijk naar Openbaring 13. In dit hoofdstuk wordt gewezen op het beest uit de (volkeren)zee en het beest uit de aarde. Het beest uit de aarde, met twee hoornen, des Lams hoornen gelijk (Openb. 13:11), is de eigenlijke antichrist. Het beest uit de aarde 'verleidt degenen die op de aarde wonen' (Openb. 13:14), het oefent macht (Openb. 13:12), het doet grote tekenen (Openb. 13:13) en het heeft bijna de gehele mensheid als aanhang (Openb. 13:16). Het is dus niet gering wat de Bijbel ons over de antichrist en het laatste der dagen zegt. Uiteindelijk zal niemand kunnen kopen of verkopen die het merkteken van het beest uit de aarde (de antichrist) niet heeft.

De geschiedenis

Wat is nu de antichrist in de geschiedenis van de wereld? Sommige verklaarders en theologen zijn van mening dat de antichrist *nog moet komen*. Dit is bijvoorbeeld de mening van dr. B. Wielenga in de Christelijke Encyclopedie. Ook dr. A.G. Honig gaat er in zijn Dogmatiek vanuit dat de antichrist nog moet komen. Van der Zwaag ziet dit duidelijk anders. Hij sluit aan bij de Reformatoren, Nadere Reformatoren en de Puriteinen en is van mening dat de antichrist reeds is gekomen in het Pausdom. Verschillende verklaarders, onder wie de kanttekenaren op de Statenvertaling, zien de Roomse kerk als de antichrist. Ook ds. G. H. Kersten onderstreept, in aansluiting op Calvijn, de Dordtse Leerregels en de Westminster Belijdenis, in zijn Dogmatiek duidelijk dat de Roomse kerk de antichrist is. Daarbij merkt ds. Kersten overigens wel op dat de oude christelijke kerk in de romeinse keizers 'die te vuur en te zwaard de gemeente des Heeren hebben vervolgd' de antichrist heeft gezien. Er is dus over de duiding van de antichrist in de geschiedenis wel het een en ander te zeggen. Toch is voor de

gedachte dat de Roomse kerk de antichrist is heel wat te zeggen. Van der Zwaag somt in zijn boek een reeks zaken op waarin Rome afwijkt van de leer der Schriften. Naast het semi-pelagianisme zijn er nog tal van onschriftuurlijke elementen in de Roomse kerk aan te wijzen. 'In uiterst beknopte vorm, maar met verwijzing naar de betreffende datum moeten wij in dit verband wijzen op de leer van het vagevuur (593), beelden en relikwieënverering (786), het celibaat van het priesterschap (1079), de instelling van de Inquisitie (1184), de aflaathandel (1190), de leer van de transsubstantiatie (1215), de aanbidding van de hostie (1220), de ontzegging van de beker bij het Avondmaal (1414), het gelijkwaardig verklaren van de traditie en de Bijbel (Concilie van Trente 1545), evenals die van de apocriefe aan de canonieke boeken (idem 1546), de onbevleete ontvangenis van de maagd Maria (1854), de onfeilbaarheidsverklaring van de Paus in zaken van geloof en moraal (1870), de lichamelijke hemelvaart van Maria (1950) en dat alles terwijl het op het concilie van Trente uitgesproken anathema over de belijders van de leer van vrije genade is gehandhaafd gebleven.' Wie bovenstaande reeks van feiten en jaartallen overweegt, kan - denk ik - moeilijk anders concluderen dan dat inderdaad de Roomse kerk een openbaring is van de antichrist. Het is een verzinzel van Neo-gereformeerde bodem (Abr. Kuyper, Honig, Wielenga, etc.) dat de antichrist nog moet komen! Laten we in onze tijd, waarbij er sprake is van allerlei wind van leer en waarbij mogelijk in de nabije toekomst ook onze koningin Rooms zal zijn, toch blijven vasthouden aan de voluit gereformeerde gedachte dat de Roomse kerk een openbaring is van de antichrist.

Antichristelijke machten

De Roomse kerk is vanuit de gereformeerde belijdenis de antichrist. Zo hebben onze vaders gesproken en zo spreekt ook onze belijdenis. In de voorrede op de Dordtse Leerregels wordt gesproken over de 'tirannie van de roomse antichrist en de schrikkelijke afgoderij des Pausdoms'. In de Nederlandse Geloofsbelijdenis wordt gesproken over het 'rijk van de antichrist', waarmee duidelijk de Roomse kerk wordt

bedoeld. In de Belijdenis van Westminster kunnen we lezen: 'De Paus van Rome kan dus in geen enkel opzicht het hoofd van de kerk zijn, maar hij is die antichrist, die mens der zonde en zoon des verderfs die zichzelf in de kerk tegen Christus verheft en tegen al wat God heet.' (art 25:6). De antichrist is dus reeds gekomen. Toch zijn we met deze constatering nog niet helemaal klaar. Er zijn in onze huidige tijd ook nadere en mogelijk nog verderfelijker krachten en machten die Gods Kerk bedreigen. Rome is wel de antichrist maar het is bepaald niet het enige gevaar dat de Kerk anno 2002 bedreigt. De puritein Bunyan typeert in de *Christenreis* het Pausdom. Hij ziet de Paus als een gevaarlijke maar niettemin gebrekkige oude man die niet veel meer kan doen dan de ware pelgrims aangrijzen en 'op zijn nagels bijten van woede, omdat hij hen niet naderen kan'. Bunyan ziet wel andere en grotere gevaren voor Gods kerk op aarde. Luiaard, rijkdom, Apollyon, mooi-prater, zelfredder, etc. etc. doen veel kwaad aan Gods kerk. Er zijn heel wat antichristelijke machten. De oude kerk zag in de antichrist de romeinse kei-

zers. Zou in onze dagen de het moderne individualistische en materialistische denken niet een even grote en verderfelijke macht zijn voor Gods Kerk? Bovendien: de opkomende Islam! Als in de nabije toekomst circa 23% van de wereldbevolking deze, in haar aard fanatieke en niet christelijke religie, ahangt, is dat zeker iets dat tot nadenken moet stemmen. In de geschiedenis van Gods kerk zullen er steeds machten opkomen die de kerk zullen trachten te verwoesten. Het is de roeping van de kerk hier waakzaam voor te zijn. Laten we maar beducht zijn voor de machten die de kop opsteken. Toch blijft er ook een vaste troost voor de kerk. Ook in de 21^e eeuw. De antichrist en de verderfelijke machten hebben uiteindelijk niet het laatste woord. De Heere houdt dwars door alles heen Zijn Kerk in stand. Door het geloof mogen Gods kinderen daaruit wel eens moedscheppen. De Heere Jezus heeft Zijn levende Kerk bemoedigd. *'Vreest niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven'*. (Luk. 12:32)

Amersfoort,

ds. W. Visscher.

Bij de kerkvisitatie wordt hierover gesproken en aan de kerkenraad gevraagd om zich aan die richtlijnen te houden.

Natuurlijk is er de autonomie van de plaatselijke gemeente. Elke plaatselijke gemeente heeft de bevoegdheid van zelfregering. Deze autonomie is echter begrensd door de besluiten van de meerdere vergaderingen van het kerkverband waarbij men zich vrijwillig heeft aangesloten. Enkele vragen uit het visitatiereglement van onze gemeenten zijn: Welke preken worden er gelezen? Leest men ook de oude schrijvers en preken van onze eigen predikanten? Houdt men zich aan het besluit van de Generale Synode geen preken te lezen van afgezette predikanten? Wordt er op toegezien dat niets bijgevoegd wordt?

Ook in deze zaken geldt dat alle dingen ordelijk moeten geschieden, omdat de Heere een God van orde is. Het gaat om het belang en het geestelijk welzijn van de hele gemeente. Er is ruimschoots voldoende tijd en gelegenheid om naast de leesdiensten thuis de preken van andere predikanten te onderzoeken.

Met instemming laat ik ds. J.J. van Ekeveld nog een keer aan het woord:

'Laten we ons houden aan de synodale richtlijnen, **niet uit kerkisme**, want we weten dat er ook buiten onze gemeenten dienaren zijn die het Woord Gods recht gepredikt hebben of nog prediken, **maar wel uit een gezond kerkelijk besef**. Als ieder maar op eigen houtje predikanten uitkiest, dan geeft dat verwarring en wanorde. Laat ook in dit opzicht alle dingen eerlijk en met orde geschieden.'

De Koning van de Kerk geve de ouderlingen doordrongen te zijn van het grote gewicht van de leesdienst. Wie is tot deze dingen bekwaam? Hij geve dat de hoorders zich mogen neerzetten (niet om een dominee te horen!), met de bede van de jonge Samuël in het hart: 'Spreek HEERE, want Uw knecht hoort' (1 Sam.3:9). Zó kunnen en zullen de leesdiensten (zoals al vele malen gebeurd is!) een middel zijn tot bekering van zondaren, tot onderwijs van Sion en tot verheerlijking van Gods grote Naam.

Werkendam,

ds. M. Karens.

Lezers vragen

Een lid uit één van onze gemeenten komt met de volgende vraag: Is het juist om in de leesdiensten preken te lezen van overleden dominees uit andere kerkverbanden? Tijdens hun leven mochten deze predikanten in onze gemeenten (terecht) niet voorgaan en nu worden hun preken gelezen. Afgezien van het goede wat er in deze preken staat, heb ik hier mijn vraagtekens bij. Tot zover de vraagsteller.

Rondom de leesdiensten in de gemeente zijn er nog maar kort geleden verschillende zaken aan de orde geweest in een reeks van vier artikelen in dit blad. Ze zijn geschreven door ds. J.J.van Ekeveld onder de titel: 'De leesdienst als eredienst' (79^e jrg. Nr.35-38). Het is nuttig deze bezinnende artikelen nog eens na te lezen. Er wordt ook in gehandeld over de belangrijke vraag: hoe komen we tot de keuze van een leespreek?

In antwoord op de vraag wil ik de volgende opmerkingen maken:

1^e De leesdienst vindt plaats onder leiding en verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Ook de keuze van de leespreek. Deze keus mag en moet worden overgelaten aan de lezer. Het is zijn persoonlijke keus.

2^e Wel is het de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van een kerkenraad om onderling intern over de keuze van de leespreken te spreken. Dr. H. Bouwman schrijft in zijn *Gereformeerd Kerkrecht*: 'De kerkenraad leidt de hele godsdienstoefening, houdt dus ook toezicht op wat er gelezen wordt en drage zorg dat er in een gereformeerde kerk (gemeente) alleen een preek van een gereformeerde (gemeente)predikant wordt gelezen!' De toevoegingen tussen haakjes zijn uiteraard van mij.

3^e Er zijn ook in onze gemeenten synodaal vastgestelde richtlijnen.

Dr. Chr. Fahner e.a., 'Het verhaal komt door'. Uitgave van de THGB, Ede 2000.

Ter gelegenheid van het vijftienjarig bestaan van de Theologische Hogeschool, uitgaande van de Gereformeerde Bond in de Hervormde kerk, werd een viertal lezingen gehouden over het thema 'De overdracht van het Woord van God in een postmoderne wereld'. Een belangwekkend thema. We leven immers vandaag in een wereld waarin 'de grote verhalen' het niet meer doen. Men staat wantrouwend tegenover een levensbeschouwing of godsdienst die aanspraak maakt op de absolute waarheid. Ieder heeft z'n eigen verhaal. Naar zo'n klein verhaal wil men nog wel luisteren, maar voor 'het Verhaal' van Gods grote daden in Christus is geen weerklank in de samenleving. Op deze communicatiekloof heeft men zich bij het jubileum van de Hogeschool bezonnen. Terecht zet men in met het spreken Gods. Dr. Chr. Fahner mocht daarover iets zeggen. Zijn inleiding is voor de gemiddelde lezer wel wat moeilijk te volgen. Het is duidelijk dat hij een zekere voorliefde heeft voor de gedachten van de Engelse schrijver C.S. Lewis.

Drs. C. den Boer houdt zich bezig met de traditie, waarbinnen 'het grote Verhaal' werd en wordt doorgegeven. Hij benadrukt het blijvend actuele van onze belijdenisgeschriften tegenover dr. C. Graafland, die de belijdenis meer als een harnas ziet. Interessant zijn de citaten van Den Boer uit artikelen en geschriften van Graafland zelf rond 1970. Daaruit wordt zichtbaar hoe groot de ommezwaai van de bekende hoogleeraar inmiddels geworden is.

Drs. A. Zijlstra, docent wijsbegeerte, geeft een analyse van het huidige tijdsbeeld en het denken van de postmoderne mens. Een knap geschreven bijdrage, waarin de tegenstelling met het bijbelse denken en voelen naar voren komt en tevens gezocht wordt naar aangrijpingspunten. Jammer dat afbraak wordt gedaan aan John Bunyan met

zijn 'Christenreis naar de eeuwigheid'.

Het laatste artikel is van dr. J. Hoek. Hij probeert toekomstige godsdienstdocenten, jeugdleiders, pastoraal werkers en evangelisten een hart onder de riem te steken. Daarbij richt hij zich vooral op het jeugdwerk. Ter wille van de Traditie (met een hoofdletter) mogen we best wel wat van de traditie (met een kleine letter) opofferen, zo meent hij. Tegelijk moet de jeugd wel weten waar we zelf staan. Het gaat er uiteindelijk om dat 'het Verhaal doorkomt'. Dat is het perspectief van deze bundel die met onderscheid gelezen moet worden.

Veenendaal, ds. C. Sonneveld

Ds. S. van Dorp, Bij U is vergeving. Meditaties over Psalm 130.

B.V. Uitgeverij De Banier, Utrecht. Prijs ca. € 12,-.

De naam van Ds. S. van Dorp (1880-1963) is waarschijnlijk onder de ouderen nog wel bekend. Hij diende als predikant de Hervormde gemeenten van Zegveld, Bodegraven, Utrecht en 's-Gravenhage. Na zijn emeritaat heeft hij nog twaalf jaar lang velen bereikt door zijn meditaties in het Gereformeerd Weekblad. Na zijn dood zijn de meditaties over psalm 23 en Psalm 130 samen uitgegeven onder de titel: *Het heil is des Heeren*. Het is een goede gedachte van de uitgever geweest in een derde druk dit boek te splitsen in twee uitgaven n.l. *De HEERE is mijn Herder en Bij U is vergeving*.

Ds. Van Dorp geeft in zijn boek *Bij U is vergeving* een meditatieve verklaring van Psalm 130, één van de zeven boetepsalmen en tevens één van de vijftien liederen Hammaäloth. Met instemming citeert hij Luther, die deze psalm 'één van de Paulinische psalmen noemt' omdat Psalm 130 zo helder en krachtig spreekt van zonde en genade en van de rechtvaardiging van een zondaar door het geloof alleen. In 13 meditaties verklaart de predikant deze psalm vers voor vers.

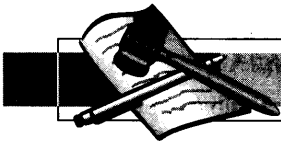
In Psalm 130, zo schrijft hij, zien we niet alleen de heiligen in het hart, maar zien we in het bijzonder in het hart van God Zelf Alleen de Geest van God onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods en Hij laat ontledigde zondaren daarvan wel eens iets zien. We horen in deze psalm een zondaar in geestelijke nood, die in de diepten van schuld en verlorenheid ligt, roepen als een smekeling tot de HEERE. Dit roepen uit de diepten wordt geleerd door de Geest der genade en gebeden. Het bidden wordt roepen en het roepen wordt smeken, *tot U, o HEERE!* Wat een verschil met de angstschreeuw van een natuurlijk mens in nood. Dàt is een schreeuw, die wegsterft in de ruimte en geen adres heeft.

In deze psalm openbaart zich het wonder van Gods genade. Uit de diepten van ellende wordt geroepen, maar boven de diepten neigt de HEERE in Zijn goddelijk welbehagen Zijn horend oor, omdat bij Hem *in Christus diepten van barmhartigheid* zijn, dieper dan de diepste diepten van schuld en verlorenheid. In die diepten is Christus afgedaald om voor verloren zondaren aan het recht Gods te voldoen. Christus is afgedaald in de diepten van *Godsverlating en nederdaling ter helle*.

Als een zondaar door de Heilige Geest zijn geestelijke nood en diepten van ellende leert kennen, zal hij niet kunnen rusten en niet kunnen ophouden met roepen, totdat Christus Zelf tot hem neerdaalt en met de touwen van Zijn goedertierenheid en liefde hem uit de diepten van de verlorenheid optrekt en hem 'verlost van al zijn ongerechtigheden', aldus Ds. Van Dorp.

Verrassend is te bemerken, dat hij bij de bevindelijke verklaring van deze psalm steeds bijbelse voorbeelden betreft. Dat wordt nog eens benadrukt in het 'Woord vooraf' van Ds. W.L. Tukker, dat ook in deze nieuwe uitgave is opgenomen. Deze schrijft, dat Ds. Van Dorp, die afkomstig was uit de kringen van Ledeboer, 'uitnemend de bevinding des geloofs, aan de Schrift ontleend, wist te vertolken. Menigeen uit Sion zal dit boek met graagte lezen. Menig bekommerd en neergebogen hart zal door de lezing van deze meditaties worden opgebeurd'.

Neem en lees. Van harte aanbevolen.
H.I.Ambacht, W. den Hollander.

Aangenomen:

naar Grand Rapids, Convell Ave (USA): ds. A.M. den Boer te Dirksland; naar Yerseke: ds. J.W. Verweij te Tricht-Geldermalsen.

Beroepen:

te Brakel, te Enkhuizen, te 's-Gravenzande, te Hoofddorp, te Klaaswaal, te Kruieningen, te Leerdam, te Randwijk (Zuid-Afrika), te Sint Annaland en te Sprang-Capelle: ds. J. Veenendaal te Putten; te Lethbridge, Alberta (Canada): ds. C. Vogelaar te Grand Rapids-Beckwith Street (USA); te Lisse: ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam; te Spijkenisse i.c.m. Hoogvliet: ds. W. Visscher te Amersfoort; te Zoetermeer: ds. G.J.N. Moens te Goes.

Bedankt:

voor Kalamazoo (USA): ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam; voor Leerdam: ds. G.J.N. Moens te Goes; voor Leiderdorp: ds. C.J. Meeuse te Nunspeet; voor Lelystad, voor Moerkapelle en voor Utrecht: ds. W. Harinck te Woerden; voor Rotterdam-Alexanderpolder en voor Westzaan: ds. L. Blok te Ermelo voor Vlaardingen: ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack; voor Zwijndrecht, J.W. Verweij te Geldermalsen.

PARTICULIERE SYNODE ZUID-WEST

De roepende Kerk van Hardinxveld-Giessendam deelt mee dat op D.V. 18 april de vergadering van de Particuliere Synode Zuid-West wordt gehouden te Dordrecht. Aanvang 10.00 uur. De bidstond aan de vooravond 12 april is in de kerk van de gemeente te Hardinxveld-Giessendam. In deze dienst hoopt voor te gaan ds. G.J. van Aalst, preses van de vorige Synode. Aanvang half 8.

VERGADERING PARTICULIERE SYNODE NOORD-WEST

De Particuliere Synode Noord-West hoopt D.V. 25 april a.s. te vergaderen in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Amersfoort, Waterdaal 1 te Amersfoort. De aanvang is 10.00 uur. Op woensdag 24 april zal er een bidstond voor de synode worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Zeist, Joubertlaan 5 te Zeist waarin ds. J.J. van Ekeveld, de preses van de vorige Synode, hoopt voor te gaan. De aanvang is 19.30 uur.

DEPUTAATSCHAP ISRAËL

Het Deputaatschap voor Israël van de Gereformeerde Gemeenten hoopt D.V. vrijdag 10 mei de jaarlijkse studiedag te houden. Hoewel eind december 2001 een Israëldag gehouden is die massaal bezocht werd, hecht het deputaatschap eraan om ook een studiedag op de vrijdag na hemelvaartdag te blijven houden. Tijdens een studiedag kan diepgaander nagedacht worden over onderwerpen die het werk aangaan.

Het thema van de dag is ditmaal "Evangelieverkondiging onder Joden in Nederland". Het deputaatschap mag open deuren vinden in Oost-Europa en in Israël. Maar wat kan er gedaan worden en wat is er al gedaan in Nederland? Deze vraag vormt de achtergrond van de bezinning van deze dag.

Ds. D. de Wit hoopt een historische inleiding te houden over het "Jodendom in Nederland". Daarop aansluitend hoopt ds. C. Neele te spreken over "Evangelieverkondiging onder Joden in Nederland in het verleden". 's Middags wordt er een forumbespreking o.l.v. ds. W. Visscher gehouden. Verder zal er deze dag een overzicht van het werk van het deputaatschap worden gegeven met behulp van dia's en is er een boeken- en informatietafel in de pauzes. Een brochure met de weergave van de gehouden lezingen zal hier reeds te koop zijn.

Het programma vangt aan om 10.00 uur en zal duren tot ongeveer 15.15 uur.

Locatie: Kerkgebouw Gereformeerde Gemeente te Gouda, Ronsseweg 1-3. Kosten voor deelname aan deze geheel verzorgde dag (incl. lunch) zijn 5 Euro. Opzave is gewenst en kan schriftelijk of telefonisch gedaan worden bij het kantoor van het deputaatschap, Postbus 400, 3440 AK Woerden, tel. 0348-489929, fax 0348-483954, e-mail: dep-israel@cbgg.nl.

VERSLAG CL. BARNEVELD

Verslag van de vergadering van de classis Barneveld, gehouden te Barneveld op 8 februari 2002.

Opening. Ds. A. Vermeij opent de vergadering namens de roepende kerk van Elspeet. Hij laat zingen Psalm 145 vers 4, leest Johannes 6 vers 22-45 en gaat voor in gebed. Aansluitend wordt gememooreerd dat in de gemeente Elspeet oud. E. de Bruin is overleden. Ds. A. Vermeij mocht herdenken 25 jaar getrouwd te zijn. In Uddel herdacht oud. W. J. den Otter dat hij 25 jaar als ambtsdrager mocht dienen. In de Valk-Wekerom mocht oud. G. Kampert herdenken 25 jaar getrouwd te

zijn. In de gemeente van de Valk-Wekerom is de echtgenote van oud. Van Ee overleden. In Rhenen is in de afgelopen tijd het nieuwe orgel in gebruik genomen. Hierna staat de preses stil bij het voorgelezen schriftgedeelte.

Lastbrieven en moderamen: Alle gemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door zes predikanten en zestien ouderlingen. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. J. Beens, preses, ds. A. Vermeij en ds. C. Hogchem, assessoren, diaken W.G. Hulsman, quaestor en ouderling K. Karels, scriba.

Beroepbaar stellen ds. J. Veenendaal.

De Particuliere Synode Oost heeft op 29 november 2001 ingestemd met het besluit van de classis tot toelating van ds. J. Veenendaal als predikant van de Gereformeerde Gemeenten. Om in deze vergadering te komen tot het beroepbaar stellen legt ds. J. Veenendaal een attest over van de kerkenraad van Ermelo en een verklaring van de Theologische Hogeschool van Apeldoorn. Deze worden in orde bevonden. Daarmee is ds. J. Veenendaal beroepbaar binnen het verband van de Gereformeerde Gemeenten, waarna hem de lastbrief wordt uitgereikt. Opgemerkt wordt dat de tekst van de lastbrief is opgesteld in overleg met de docent Kerkrecht van de Theologische School. Een model lastbrief was voor deze situatie niet voorhanden. Om ds. J. Veenendaal nog enige tijd de gelegenheid te geven in verschillende gemeenten voor te gaan en om de kerkenraden de gelegenheid te geven tweetallen te stellen en ledenvergaderingen uit te schrijven wordt verder besloten dat het beroepbaar stellen ingaat per D.V. 1 april 2002. Hierna spreekt de preses ds. J. Veenendaal enige hartelijke woorden toe en wenst dat de Heere Zijn zegen wil gebieden over de genomen besluiten. De Heere geve dat ds. J. Veenendaal in het verband van onze gemeenten mag dienen tot Zijn eer, tot stichting van de gemeenten en tot zaligheid van zondaren, aldus de preses. Daarna wordt de vergadering verzocht ds. J. Veenendaal staande toe te zingen Psalm 132 vers 6. Vervolgens spreekt ds. J. Veenendaal nog enige dankwoorden uit. Wat zal het groot zijn als de arbeid gezegend mag worden tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot onderwijzing van Zijn kinderen.

Fusie zorgcentra. In een schrijven van de gemeente Wageningen wordt melding gemaakt van een ophanden zijnde fusie van de verpleeghuiszorg. De Hoven (De Halderhof en de Breukelderhof) te Bennekom met de zorgcentra Beringhem te Bennekom en De Honskamp te Lunteren, alsmede met de Protestants Christelijke Stichting Maatschappelijk werk en Gezinsverzorging te Ede. De kerkenraad van Wageningen roept de andere kerkenraden van de classis op positief te reageren op een eventueel verzoek om vertegenwoordiging in een nieuw te vormen participantenraad. Mede vanuit deze

participantenraad zal een Raad van Toezicht gekozen worden. Het is van belang zo veel mogelijk deel te nemen in deze participantenraad, zo mogelijk door een ambtsdrager.

Benoeming. In de vacature voor de gehandicapencatechisatie wordt oud. N.D. de Goffau van Barneveld benoemd en oud. K. van Vliet uit Veenendaal als secundus. De Heere zegene en stelle tot een zegen.

Verkiezing afgevaardigden Particuliere Synode. Op D.V. donderdag 16 mei 2002 zal de Particuliere Synode Oost gehouden worden te Kampen. Op D.V. woensdagavond 15 mei a.s. zal in de bidstond, die te Urk gehouden zal worden, voorgaan ds. L. Blok, preses van de laatstgehouden synode. De volgende personen worden als predikantsafgevaardigden gekozen: ds. L. Blok, ds. C. Hogchem, ds. G. Mouw en ds. A. Vermeij. Verder als plaatsvervangend voor de predikanten: ds. F. Mulder, ds. P. Blok, ds. J. Beens en ds. C.

Sonnevelt. Als ouderlingafgevaardigden worden gekozen: J.J. v.d. Brink, J. de Jager, A. v.d. Kieft en K. Karels. Verder als plaatsvervangend voor de ouderlingen: D. J. Laros, J. v.d. Hardenberg, H. A. Soetendaal en D. Roest.

Kerkvisitatie. In de a.s. zomer zullen de kerkvisitaties gehouden worden. De scriba wordt verzocht, in overleg met de predikanten, een schema hiervoor op te stellen.

Aanwijzen roepende kerk: De volgende classisvergadering zal worden samengeroepen door de gemeente Ermelo. De datum wordt vastgesteld op D.V. vrijdag 7 juni 2002 of vrijdag 13 september 2002.

Sluiting: Ter afsluiting van de vergadering spreekt de preses nog enkele woorden. Vervolgens wordt de afgevaardigde van de roepende kerk Elspeet, oud. S. Mulder, gevraagd met dankgebed te eindigen. Daarop sluit de preses de vergadering.

K. Karels, scriba.

OnderDak

Het Rustpunt biedt opvang aan mensen die vanwege psychosociale problemen tijdelijk onderdak behoeven. De opvang van de gasten wordt vorm gegeven door een professionele woonbegeleider, bijgestaan door vrijwilligers. Als regel geldt een verblijfsduur van maximaal zes weken. Voor informatie kunt u bellen naar OnderDak: 078-6849077 (kantooruren). **Voor spoedgevallen is het Rustpunt dag en nacht bereikbaar onder nummer 06 22272697.**

0800-0222334

uisterlijn

telefonische dienstverlening Gereformeerde Gemeente

Heb je niemand?..? Voor jongeren en ouderen een horend oor!!!

U kunt ons bellen:
- op maandag-, donderdag- en vrijdagavond van 19.00 - 22.30 uur;
- op dinsdagmorgen van 09.00 - 12.00 uur;
- op woensdag- en zaterdagmiddag van 13.30 - 17.00 uur.

ons te verzorgen met als onderwerp: Ouder worden in beeldspraak, zoals Prediker 12 ons dat tekent".

Aanvang 19.45 uur in de Sionkerk (ingang Gr. Adolfstraat) te Goes.

KOOR- EN SAMENZANGAVOND T.B.V. EVANGELIESATIEPOST TILBURG

D.V. zaterdag 20 april 2002 in de Grote- of Catharijne Kerk te Heusden, aanvang 19.30 uur. Medewerkenden: Alg. leiding: evangelist H.J. van den Boogaart te Tilburg. Jongerenkoor "Cantilena" uit Werkendam, Jongerenkoor "Con Forza" uit Poederloijen, Kinderkoor "Samuël" uit Poederloijen.

ZANGAVOND ROTTERDAM T.B.V. DE ZENDING

D.V. zaterdag 13 april 2002 in de Gereformeerde Gemeente Mijnsheerenplein te Rotterdam-Zuid. Aanvang 19.30 uur. Appèlwoord dhr. J. Rijnveld. Gemengd Ichtuskoor uit Boskoop, gemengd koor Jeduthun uit Rotterdam.

DISTRICTSMIDDAG EN -AVOND JBBG GRONINGEN

Het middagprogramma vangt aan om 14.00 uur op NS-station Groningen op D.V. 27 april.

Vervolgens een excursie door de oude binnenstad. Aanvang avondprogramma 19.45 uur in de kerk van de Geref. Gemeente, Landsteinerlaan 2.

Berichten

DISTRICT ZUID-WEST

Op D.V. 20 april 2002 wordt er weer een districtsavond gehouden. Het thema luidt: "Wat is jouw troost?" (n.a.v. O Geest, zend Uwe troost ons neer).

De inleiding zal gehouden worden door ds. D. de Wit.

We beginnen om 19.30 uur in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Ridderkerk-Slikkerveer, Oranjestraat 110.

REVOKE

Bijeenkomst D.V. 20 april a.s. in het Van Lodenstein College, Zuiderinslag 1 te Hoevelaken. Aanvang 13.30 uur.

JAARVERGADERING VGS

De jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal D.V. gehouden worden op **zaterdag 20 april 2002** in de Jurriaanse Zaal van het congrescentrum "De Doelen" te Rotterdam. Aanvang 09.30 uur, ontvangst met koffie vanaf 09.00 uur. Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om ± 12.30 uur.

In deze vergadering zal de heer R. Bisschop te Veenendaal, een inleiding verzorgen met als titel:

"Begonnen van de Jeugd en van de Jonkheit", om een reformerend opvoedings- en onderwijsideaal.

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid ds. J. Belder. Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten (school)besturen en kerkenraden. Ook alle belangstellende onderwijsgeevenden zijn hartelijk welkom!

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatorisch onderwijs zullen tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijkt te geven.

Het bestuur,

ds. M. Golverdingen, voorzitter
ing. A. L. de Boo, secretaris.

DISTRICTSAVOND VAN DISTRICT UTRECHT JBBG

Op D.V. zaterdag 20 april zal er een districtsavond gehouden worden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Houten, Poldermolen 1. Het thema is: "Zorg voor de vreemdeling: wie, ik?" Evangelist G. Baan zal de inleiding verzorgen. Na de pauze is er ruimte voor vragenbeantwoording. De avond begint om 19.30 uur. Iedereen is van harte welkom!

PRESENTATIE JUBILEUM-CD APELDOORN

Het Jongerenkoor "Laudate Deum" uit Apeldoorn, o.l.v. Arie Kortleven, geeft i.v.m. het 12½-jarig bestaan een Jubileum-CD uit. De presentatie hiervan zal zijn op D.V. zaterdag 20 april a.s. in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn. Spreker is ouderling G. Roos. Aanvang 19.30 uur, kerk open 19.00 uur. Toegang vrij. Onze oud-koorleden heten wij op deze avond bijzonder welkom!

VERZORGENDE BEROEPEN DE BEVERLANDEN

Onze 6e en tevens laatste contactavond van dit seizoen zal gehouden worden D.V. dinsdag 16 april.

Ds. C. Harinck hoopt een inleiding voor

Inleiding over het thema: Leef jij alleen voor jezelf? (over gemeente zijn) door dhr. M. ten Brinke. Kosten middagprogramma incl. maaltijd € 5,- per deelnemer.

VERZORGENDE BEROEPEN DORDRECHT

Op D.V. donderdag 18 april 2002 hoopt

dhr. H. Kerkhoff, internist, een inleiding voor ons te houden over het onderwerp: "De grens van leven en dood, over coma en hersendood" en wel in een van de zalen van de Julianakerk te Dordrecht, hoek Krispijnseweg/Mauritsweg.

Om 19.30 uur willen we de avond beginnen.

Zwijndrecht 19.00 uur ds. Schot; Zwolle 19.00 uur ds. Tuinier.

DINSDAG 16 APRIL 2002

Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher (bijbel-
lezing); Enschede 19.30 uur ds. van
Krimpen; Enter 19.30 uur dhr. G. Pater;
Haarlem 19.30 uur ds. Kleppe; Nieuwdorp
19.30 uur ds. Schot; Oosterland 19.30 uur
ds. Brugge; Poederoyen 19.30 uur ds.
Mouw; Puttershoek 19.30 uur ds. B. v/d
Heiden; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds.
van Dieren; Spijkenisse 19.45 uur ds.
Beens; Stolwijk 19.30 uur dhr.
Hoogerland.

ZONDAG 14 APRIL 2002

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Neele en
14.30 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en
18.00 uur ds. J. de Pater; Alblasserdam
9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden;
Almelo 18.30 uur ds. Driessen;
Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher;
Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur dhr.
Verschuure; Arnhem 10.00 en 16.00 uur
leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur
leesdienst; Beekbergen 19.00 uur dhr.
Verschuure; Benthuizen 9.30 uur ds. Gunst
en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude
19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 10.00
en 18.30 uur leesdienst; Boskoop 9.30 en
16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d
IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur
ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00
en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-
Wekerom 9.30 en 19.00 uur dhr. van
Boven; Delft 10.00 uur ds. Paul en 19.15
uur (openb. bel.) ds. Golverdingen;
Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. den Boer;
Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds.
Driessen; Dordrecht 10.00 uur (H.D.) ds.
v/d Net en 17.00 uur ds. P. Mulder;
Drachten 9.30 en 19.00 uur ds.
Veenendaal; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds.
Vermeij; Enter 15.00 uur ds. Schreuder;
Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok;
Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Melis;
Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00
uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00
uur ds. Boogaard; Gouda 9.30 en 16.30 uur
ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 uur ds.
van Aalst; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00
uur (H.D.) ds. Schipper en 14.00 uur lees-
dienst; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. van
Aalst; Groningen 10.00 en 16.00 uur lees-
dienst; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en
18.00 uur ds. W.J. Karels; Hoofddorp
16.30 uur ds. Paul; Houten 11.00 uur ds. P.
Mulder en 16.30 uur ds. v/d Net; Kampen
14.30 uur ds. L. Blok; Kapelle-Biezeling
9.30 en 18.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur
leesdienst; Klaaswaal 9.30 uur leesdienst
en 15.00 uur ds. W.J. Karels (Ned. Herv.
Kerk); Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00
uur ds. P. Blok; Kortgene 14.30 uur ds.
Schipper; Krabbendijke 14.30 uur ds. de
Jongste; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30
uur ds. Schot; Leiderdorp 10.00 en 16.30

uur dhr. Hoogerland; Lisse 19.00 uur dhr.
Hoogerland; Marknesse 19.00 uur ds.
Meeuse; Meeuwen 14.30 uur ds. M.
Karens; Meliskerke 19.00 uur ds. A.B. v/d
Heiden; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30
uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst;
Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J.
Karels; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds.
F. Harinck; Nieuw Beijerland 9.30 en
18.00 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 en 18.30
uur ds. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur
ds. Meeuse; Oosterend-Texel 10.00 en
16.00 uur ds. van Dijk; Oostkapelle 9.30
en 15.30 uur ds. A.B. v/d Heiden;
Opheusden 9.30 en 18.30 uur ds. J. Karens;
Poederoyen 14.30 uur ds. Verweij; Rhenen
19.30 uur ds. de Wit; Ridderkerk 9.30 en
17.00 uur leesdienst; Rijssen-Noord 9.30
en 14.30 en 18.30 uur ds. van Dieren;
Rijssen-West 18.30 uur (H.D.) ds. Mol;
Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds.
Schreuder en 14.30 uur leesdienst;
Rotterdam-Alexanderpolder 19.15 uur ds.
v/d Net; Rotterdam-Centrum 10.00 en
17.00 uur ds. Baaijens; Rotterdam-
IJsselmonde 14.30 uur ds. Silfhout;
Rotterdam-Zuid 10.00 en 16.30 uur ds.
Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 15.30 uur
ds. W. Harinck; Scherpenisse 9.30 en
18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur lees-
dienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur
ds. F. Mulder; Soest 19.00 uur ds.
Visscher; Sprang Capelle 15.00 uur ds. J.
de Pater; Stolwijk 19.00 uur ds. Gunst;
Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C.
Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30
uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur
ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst;
Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur
ds. Verweij; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds.
Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. van
Krimpen; Vlaardingen 14.30 uur ds. P.
Mulder; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds.
Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds.
Hofman en 14.00 uur leesdienst;
Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds.
Mondria; Wageningen 10.00 en 18.00 uur
ds. Kleppe; Werkendam 10.00 en 18.00
uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur
ds. van Gelder; Woerden 10.00 en 18.30
uur ds. W. Harinck; Yerseke 14.30 uur ds.
Moens en 18.30 uur ds. v/d Poel; Zeist
10.00 en 18.30 uur ds. van Eekveld;

WOENSDAG 17 APRIL 2002

Dinteloord 19.30 uur ds. Brugge; Drachten
19.30 uur ds. Vermeij; Hardinxveld-
Giessendam 19.30 uur ds. van Aalst (bid-
stond P.S. Zuid-West); Hilversum 19.45
uur ds. Schreuder; Hoofddorp 19.30 uur
ds. Mouw; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds.
Meeuse; Leerdam 19.30 uur ds. Hogchem;
Meeuwen 19.30 uur ds. van Krimpen;
Melissant 19.30 uur ds. J. de Pater; Oud
Beijerland 19.30 uur ds. Verweij;
Poortvliet 19.30 uur ds. Neele; Rilland-
Bath 19.30 uur ds. van Gelder; Rotterdam-
IJsselmonde 19.30 uur ds. Mondria;
Scheveningen 14.45 uur ds. Zippro (huw.
bev.); Wierden 19.30 uur ds. van Eekveld.

DONDERDAG 18 APRIL 2002

Aalst 19.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden
19.30 uur ds. Schot (voor de zending); 's-
Gravenzande 19.45 uur ds. van Gelder;
Kruiningen 19.30 uur ds. Schipper; Lisse
19.45 uur ds. Tanis; Naaldwijk 19.45 uur
dhr. Van Boven; Nieuwer ter Aa 19.45 uur
ds. P. Mulder; Oostvoorne 19.30 uur ds.
W.J. Karels; Opheusden 19.30 uur ds.
Veenendaal (zendingsdienst); Stad a/h
Haringvliet 19.30 ds. M. Karens;
Westkapelle 19.30 uur ds. v/d Net;
Westzaan 19.30 uur ds. B. v/d Heiden;

VRIJDAG 19 APRIL 2002

Den Helder 19.30 uur ds. van Dieren;
Krabbendijke 14.30 uur ds. Hofman (huw.
bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH,
gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om
10.00 en 17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de
Looier, Looiersgracht 70; dienst iedere
zondag om 10.30 uur. Catechisatie: dins-
dagavond om de twee weken 18.15 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; Kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskerwerd 1; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. v.d. Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

BEGRAFENISVERZORGING C. W. VADER

DAG EN NACHT BEREIKBAAR
VOOR GEHEEL WALCHEREN

Tarweakker 23 - 4341 MD Arnhemuiden

Wij verzorgen geen crematies.

Tel. 0118-602500 - 0118-412760

Principieel,
Praktisch &
Plezierig!

Stichting Bureau
Kraam & Gezinshulp **0341-270778**

Telefonisch bereikbaar van
8.30 uur tot 10.00 uur of spreek
onze voicemail in!

Begravenisonderneming L. STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

begravenisverzorging
T. den Hollander

Begravenisverzorging
Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een
door u gewoont uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3191 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 436 79 12

Advertenties

VERSCHEENEN: NR. 22 uit de serie "EEN ZAAIER GING UIT..."

waarin de volgende preken zijn opgenomen:

1. Het wonen bij Gods altaren, door ds. M. Golverdingen.
2. De verzoening van onze zonden, door ds. L. Huisman
3. God en Zijn volk, door ds. R. Kattenberg
4. De genade van onze Heere Jezus Christus, door ds. J.S. van der Net
5. De parel van grote waarde, door ds. H. Paul
6. Een ernstige roepstem ten leven, door ds. Th. van Stuijvenberg
7. De meest heerlijke gave: de rijkdom van Gods liefde, door ds. J.J. Tanis
8. Het verlustigen in Jehova, door drs. A.T. Vergunst
9. Jezus en Bar-Abbas, door ds. C.G. Vreugdenhil
10. De glorierijke hemelvaart van Christus, door ds. G.A. Zijdeveld

De prijs van deze bundel bedraagt slechts €7,50.

*Van eerder verschenen bundels zijn nog enkele exemplaren verkrijgbaar:
lijst op aanvraag.*

Besteladres:

Uitg. De Zaaier, Schutterijstraat 233, 4381 GP Vlissingen.

Tel. 0118-415553.

tot Uw dienst

Over van alles en nog wat. Over huwelijk en ge-
belastingtarieven en hypotheke, over boerenbe-
middenstanders, over Israël en Indonesië, over
leerlingen, over het leven van mens en dier ...

Maar ook, en nog het allermeeft, moet er gesp-
over het Woord van God. De ministers mog-
Woord zegt, of ze zich daardoor nu wille-

de wissels omzette, heeft de
Kamer laten spreken.
af. Omdat de SGP

nog op h

Staatkundig
Gereformeerde
Partij

Laan van Meerdervoort 165
2517 AZ Den Haag
Telefoon (070) 345 62 26
www.sgp.nl

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Het Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten (ZGG) roept sollicitanten op voor de volgende functies:

EVANGELIST (GUINEE)

In verband met de aanstaande repatriëring van een van de evangelisten uit het Mixiforé-gebied en voor de vervulling van een bestaande vacature voor het evangelisatiewerk in de stad Boké is er dringend behoefte aan twee evangelisten.

Taakinhoud:

- het in samenwerking met de andere evangelisten van de evangelisatiecommissie verrichten van pionierszendingsarbeid in:
  - a. het Mixiforé-gebied
  - b. de stad Boké

Vereisten:

- theologische opleiding op tenminste CGO-E niveau
- redelijke basiskennis van de Franse taal en het vermogen om een stamtaal te leren
- goede contactuele eigenschappen en flexibiliteit.

Ambtelijke ervaring en/of ervaring in evangelisatiewerk strekken tot aanbeveling.

LEESZAALBEHEERDER (GUINEE)

De leeszaal in Boké neemt een belangrijke plaats in bij het evangelisatiewerk. Via de leeszaal worden contacten gelegd en onderhouden. Voor deze taak is er behoefte aan een leeszaalbeheerder, die zijn werk zal verrichten in nauwe samenwerking met de evangelisten en de leatuurwerkster.

Taakinhoud:

- het bemannen van de leeszaal in Boké
- het uitbouwen van contacten die via de leeszaal ontstaan
- het beheren van het boekenbestand en verdere inventaris

Vereisten:

- opleiding op MBO/HBO-niveau
- goede sociale vaardigheden en flexibiliteit
- redelijke basiskennis van de Franse taal en het vermogen om een stamtaal te leren

Gezien de moslimcontext waarin gewerkt zal gaan worden is het noodzakelijk dat de leeszaal door een man wordt beheerd.

Sinds 1991 verricht ZGG onder de naam M.E.R.N. pionierszendingswerk in de stad Boké en het Mixiforé-gebied (West-Guinee). De bevolking is hier voornamelijk moslim.

Van sollicitanten wordt verwacht dat zij lid zijn van de Gereformeerde Gemeenten, liefde hebben voor het zendingswerk en zich daarbij betrokken weten.

Schriftelijke sollicitaties gaarne binnen twee weken richten aan: Deputaatschap Zending Gereformeerde Gemeenten, Postbus 232, 3440 AE Woerden, t.a.v. drs. G. Nieuwenhuis, algemeen secretaris.

Voor inlichtingen over deze functies kunt u contact opnemen met de heer C. Janse (kantoor: 0348-489950 of privé: 0182-619997)

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ **Horssen bv**

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Boeder Scherpenzeel

AMBSKLEDING
Kostuums: ~ 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streepjassen ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:
Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033 - 2778068 / 033 - 2778899

Op afspraak - service aan huis

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van **Johannes,
Eminent, Ahlborn,
Sweelinck, enz.**

 **Stolk
orgels**

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwkerk a/d Ussel, Vrijheidskloan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN KLASSIEKE